

Februar 2012

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 79

23. årgang – februar 2012

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s**Oplag:** 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
- (b) at udgive skrifter om mongolerne,
- (c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
- (d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
- (e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlem:**

HKH Kronprins Frederik

Bestyrelse:

Ann Fenger Benwell (sup.)
Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Adresse: se under kasserer

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@pc.dk

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41

2500 Valby

tel: 3322 3728

fax: 3322 3726

email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:

Kontingent:

175 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.

275 kr. for husstandsmedlemskab.

600 kr. for firmamedlemskab.

Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Mongolernes traditionsrige højtid er Tsagaan Sar, Hvide Måne, som indvarsler forårets komme. Det er en periode med fysisk og åndelig renselse. Hjemmene gøres rene og gamle konflikter bilægges. Fra nær og fjern mødes familie og venner for at være sammen om at nyde hinandens selskab i festligt lag på tværs af generationerne. Bordene bugner af rigelige mængder mad.

Foto: Chinneeb

Indhold

Godt nytår	3
Tsagaan Sar for begyndere	4
Mongolsk ger i Grønland	6
Randi Dæhnfeldt 1939-2012†	8
Vand-Dragens år	9
En japansk diplomat i Mongoliet	16
100 års selvstændighed	18
Aktuelt	19
Mongoliet afskaffer dødsstraffen	19
Kæmpeordre til FLSmidth	20
UB skal have metro i 2020	21
Ny lokomotivdrejeskive i UB	22
DMS nyt	23

Sar shínedee saíkhan shíneleerei Godt nytår

DEN 22. februar fejrede Mongoliet Tsagaan Sar, den første dag i det nye år ifølge den buddhistiske månekalender. Metal-Harens år er blevet afløst af Vand-Dragens år. Hvert år er tilknyttet et af de 12 dyr i den 12-årige månecyklus. Dyrene forbindes altid med de fem elementer.

Dragen er et af de mest positive og stærke af de 12 stjernetegn. Den er et kraftfuldt symbol på den gode skæbne. Derfor skal mennesker født i Dragens år æres og respekteres.

I Tibet kaldes nytåret for Losar. Det er astrologernes beregninger, der afgør, om Losar falder på samme dag som Tsagaan Sar. I år fejrede mongolerne og tibetanerne nytårets første dag samtidig. Kineserne fejrede månenytårets første dag allerede den 23. januar.

Læs mere om fejringen af Tsagaan Sar på næste side og om dine fremtidsudsigter i Vand-Dragens år på side 9.

Tsagaan Sar for begyndere

Som amerikaner bosat i Mongoliet har jeg oplevet Tsagaan Sar flere gange og mener selv, at jeg har erhvervet en vis forståelse af denne usædvanlige, udvidede helligdag. Jeg har lært at sætte pris på de fleste af traditionerne, men der er stadig nogle, jeg undrer mig over, og jeg kan stadig føle mig overvældet af de mange udsvævelser.

Uanset hvilken indstilling man har til Tsagaan Sar, er der visse ritualer og normer, som skal iagttages, når man er på besøg eller modtager gæster. Som udlænding er der ikke den store risiko for at fornærme nogen ved at opføre sig upassende, men ved at iagttage visse simple regler kan man demonstrere sit kendskab til og respekt for den mongolske kultur og måske fremkalde et smil på sine værter eller gæsters ansigt.

Helt tilbage til Chinggis Khans tid markerede Tsagaan Sar vintrens afslutning og begyndelsen på et nyt år. For mongoler er det en

samlingstid, og på trods af årtiers kommunistiske restriktioner blev de gamle traditioner holdt i hævd af familierne, der fejrede Tsagaan Sar i al diskretion – især ude på landet. Men efter de demokratiske omvæltninger i 1990'erne blev Tsagaan Sar igen Mongoliets største årlige helligdag.

Dagen inden Tsagaan Sar gør folk grundigt rent i deres hjem for at starte nytåret på en frisk. Ifølge traditionen løses alle konflikter, og folk betaler alle lån tilbage fra det gamle år. Traditionel mad kan bestå af en fåreside, kogt oksekød, kødboller i dej – buuz – og småkager. Fejringen af Tsagaan Sar kræver dages forberedelse med fremstilling af store mængder buuz, der fryses ned i det fri, indtil de skal bruges.

I Tsagaan Sar perioden hilser folk hinanden med visse ønskeformularer afpasset til lejligheden som fx *Saikhan shinelj baina uu*. Mongolerne besøger familie og venner og udveksler gaver i 3 dage. En ty-

pisk mongolsk familie vil som det første mødes i hjemmet hos familiens ældste, og mange vil være klædt i fuld nationaldragt. Under besøget vil den udvidede familie spise buuz, mejeriprodukter, drikke gæret hoptemælk – airag – og udveksle gaver.

At aflægge besøg og være gæst har sine helt egne regler for etikette. De ældste besøges altid på den første dag i Tsagaan Sar. Som gæst kommer du ind i boligen, tager frakken og skoene af og går ind for at hilse på husets overhoved, som vil sidde ned. I vores familie bruger vi et stykke blå atlask, der hviler på armene, og med en knitrende ny pengeseddel i højre hånd. Vi kysser de ældstes kinder og præsenterer dem for pengene og klædet. Afhængig af deres status i familien giver vi dem et beløb på mellem 5.000 tg. og 20.000 tg. [20-80 kr.] – og det gør alle familiemedlemmerne.

Mændene bør tage plads ved siden af eller i nærheden af husstandens overhoved. Mongolske mænd hilser ved disse lejligheder ofte på hinanden og på andre gæster med en snusflaske. De viser flasken frem i deres højre hånd, mens venstre hånd holdes under højre underarm. Flaskens låg er påsat en stilk med en lille flad ske. Åbn flasken, hold skeen opad, sæt den tilbage i flasken, drej flasken en omgang, og på skeen bør der nu ligge en lille mængde snus, som placeres på ryggen af din venstre hånd ved foden af tommelen og derefter inhaleres gennem næsen.

Den beskedne mængde tobak er behagelig; men mere vigtigt er det, at selve snusflasken har betydning som indikation på ejerens økonomiske formåen og sociale status. Man-

Buuz fryses ned på altanen.

ge af de flasker, du bliver budt snus fra, kan have en værdi af \$20.000, \$30.000 eller mere.

Måden flasken præsenteres og gives tilbage på kan vise graden af venskab mellem de to mænd. Efter at du har sniffet lidt, leverer du flasken tilbage til ejeren på samme måde, som du modtog den. Og hvis du bliver tilbudt en skål airag, nipper du til den og leverer den tilbage til værten; det er ikke din opgave at sende den videre rundt i lokalet.

Når buuz'en serveres, tager du én, tre eller fem buuz på din tallerken første gang; ikke to, fire osv., fordi tallene repræsenterer lykke, ulykke, lykke, ulykke osv. På bordet vil der være en fårehale og eventuelt kogt oksekød. Dine værter vil sætte

I anledning af Tsagaan Sar mødtes præsident Ts. Elbegdorj på traditionel vis med de ældste for at vise dem respekt.

pris på, at du selv skærer små stykker kød af til dig og din familie, men ræk aldrig kødet frem med kniven.

Det er upassende at takke nej til maden og drikkevarerne, selv om du allerede har spist seks gange i timerne forud og drukket mere, end du normalt ville drømme om. Læg noget mad på tallerkenen, spis hvad du kan og lad være med at føle dig forpligtet til at drikke vodkaen. Nøjes med at sætte læberne til glasset og sæt det så fra dig.

Måske vil de synes, at du er en vatnisse, men de fleste vesterlændinge kan ikke hamle op med mongolerne i denne disciplin. Forsøger du alligevel, vil du formentlig gøre dig selv til grin, før dagen er omme.

Når måltidet og skålene er overstået, giver værtsfamilien gaver til hver gæst. Gaven symboliserer et ønske om velvære, sundhed, rigdom og indflydelse. Dernæst tager alle videre til den næste familie og aflægger besøg i hjemmet hos det ældste medlem af familien. Nytårsfestlighederne kan fortsætte i en måned, men de første tre dage er de vigtigste.

Efter at have besøgt venner og slægtninge den første dag modtager du gæster fra morgen til sen aften den næste dag, og du vil sikkert spise og drikke for meget – igen. Til

hvad nytte? Den vigtigste grund er at opretholde kontakten til familien, ikke at lade der gå endnu et år uden at have hilst på onkler, tanter, fætre og kusiner, nevøer, niecer og nære venner.

I en hektisk storby som Ulaanbaatar fuld af trængsel synes traditionerne omkring Tsagaan Sar ikke at have megen mening. Men på landet betyder denne tid på året en ny begyndelse. Meget snart vil hyrderne have travlt med at passe deres nyfødte husdyr og flytte med deres dyreflokke.

Så vil der ikke være tid til at besøge slægtninge, og selv maden skal kunne tilberedes hurtigt. Hyrder kan medbringe buuz og dampe dem på den frosne steppe med blot en gryde vand. Det er måske ikke så vigtigt for byboerne, men det er en måde for mongolerne til at bevare forbindelsen til deres kulturelle rødder.

Vi udlændinge må forstå, at Mongoliet har en storslået historie, der rækker tusinder af år tilbage i tiden, og at denne historie er baseret på nomadetilværelsen i naturen. Vi har alle set, hvordan globaliseringen medvirker til at skille folk fra hinanden, så denne helligdag bidrager til at bevare den mongolske kultur og identitet.

Det er ikke svært at forestille sig, hvor let det ville være for de mongolske nomader at miste sammenhængskraften og den nationale identitet, hvis de ikke kunne være sammen med familien mindst én gang om året. Uanset de økonomiske byrder og det store arbejde, der er forbundet med afholdelsen af Tsagaan Sar, er den en katalysator for nationens overlevelsessevne. ■

David Brown

The Mongol Messenger

07-08(1076-1077):11 – 17.02.12

David Brown er avisens engelsksprogede redaktør.

Mongolsk ger i Grønland

På Fredens Plads i det københavnske Christiania stod tre mongolske ger under »Bundmødet«, mens der var klima-topmøde i Bellacenteret. Jeg blev lykkelig glad, for jeg havde i mange år ønsket mig sådan en og behøvede så ikke at tage til Mongoliet for at hente den.

Jeg havde haft kontakt med mongoler, som havde en ger i Stabrand ved Tirstrup lufthavn, men de måttet pille den ned, da klimaet i Danmark ikke egner sig til den fildede lammeuldsbeklædning – det mugner. Da jeg nu bor i Grønland en stor del af tiden og er i gang med et iværksætterprojekt, købte jeg en og fik den til Sydgrønland i sommers.

I Grønland kan man ikke eje jord, men man kan få arealtildeling til di-

verse formål som for eksempel græsdyrkning eller opstilling af ger: jeg har fået tildelingen til almennyttigt formål med hesteopdræt og produktion af beklædningerne til gererne.

Da den interne transport er meget dyr, og sæsonen var ved at være ovre, fik jeg lov til at prøveopstille den lige uden for Qaqortoq/Julianehåb med samt den solmult (et komposteringsstøilet), jeg også investerede i. Jeg havde fået en ovn med op, og min lokale VVS-ven etablerede en skorsten, så vi fik varme i det smukke »hus-telt«.

Det var blevet oktober, og jeg skulle holde min fødselsdag med pandekager tilberedt på ovnen – men ak og ve, sådan blev det ikke. En brandstorm et par dage før fik hele hytten til at kollapse, selv om vi havde lagt sten hele vejen rundt. Jeg nænnede ikke at fotografere miseren!

Et af problemerne var, at skorstenen nok skulle have haft barduner. Den var rykket skæv af stormen, og derfor var de runde tag-stænger skredet ned, og taget og vægge kollapsede. Det viste sig, at »væg-stakitterne« havde en del stænger med knaster, og dér var de knækket.

I havnen lå min lille jolle – den var druknet med motor. Nogle tossepander havde åbnet lænsehanen! Jeg fik den reddet, men mit ellers så gode humør var på nulpunktet.

Jeg ville dog ikke overgive mig og pakke sammen for vinteren, for

KNR, grønlandsk TV, havde lovet at lave et indslag, når geren var rejst. Så for gode ord og lidt »personale-goder« fik jeg igen hjælp af vennerne. Først pille det hele ned, så reparere stængerne ved at surre male-rørepinde på knæk- og bræk-stederne. Op kom den, og i TV kom jeg med geren! Jeg fik megen ros i byen bagefter, så det hjalp på optimismen til det videre arbejde.

Uddannelsesprojekt for unge

Jeg har længe arbejdet for at lave horse-trekking i samarbejde med Island. Jeg er nu nået til den konklusion, at vi skal have udviklet en heste-uddannelse i Grønland. Fåreholderne har måttet skyde mange af deres islandske heste, fordi der har været tørke flere år i træk, så græsset i fjeldet og det hø, der var, skulle fårene have.

En stor del af lammeulden bliver brændt. Den skal indsamles, og vi skal lære at lave de fildede beklædninger. Jeg har fået en arealtildeling på en stor ø overfor byen, Akia. Her skal geren sejles over til sommer og opstilles i første omgang som indkvartering. Så kig bare over til mig, hvis nogen skal på ferie i Grønland!

På længere sigt skulle mongolske ger og grønlandske biuakker bruges som indkvartering ude i fjeldet, når vi får gang i horse-trekking for turister og andre interesserede. Så drømmen er nu at etablere en hesteuddannelse især for de unge, der af den ene eller anden grund ikke får taget en uddannelse, springer fra eller mangler livsmodet. Selvmord blandt unge mennesker er sørgeligt højt i Grønland. Så sådan går heste,

Under COP15-topmødet i København i december 2009 holdt en række græsrodsorganisationer »bundmøder« i ger opstillet på Christiania og ved Vartov i hjertet af København. Foto: Jan Koed

uld, unge og det smukke mongolske hjem op i en højere enhed.

Jeg er i gang med samarbejdet med islandske hestefolk og landbrugsskoler – gad vide om de har ger dér? Nu mangler jeg godt nok de erfarne folk fra Mongoliet til først og fremmest at lære os at filte beklædningerne. Man kan finde metoden på *YouTube*, men jeg ved, hvor stor betydning det har, at rutinerede og erfarne folk hjælper til med oplæring, når man skal godt i gang uden at skulle igennem en hel masse mislykkede forsøg.

Jeg mangler også oplysning om, hvordan man eventuelt sikrer geren mod stormene. Jeg lånte den eneste bog, de havde på biblioteket i Qaqortoq om Mongoliet! Her stod, at vindstyrken var ca. 5-8 sekundmeter og stærke vinde op til 15 sekundmeter. Det er jo ikke specielt

stærke vinde i Grønland, hvor der ofte er orkanstyrke. Men måske er det ikke nødvendigt at bardunere i Mongoliet?

Men også her er der mulighed for et ressourceprojekt ved at producere en »vinterbeklædning« af klapydsskind. De store sæler bliver jagtet om foråret, men skindene bliver ikke forarbejdet og brugt mere. Det var telte og konebåde, man før i tiden lavede af disse stærke skind. Så det kunne være spændende at komme med på disse fangstlejre, da der stadig er gamle med, som ved alt om forarbejdningen af skindene, som ellers bliver smidt ud i vore dage!

Jeg kan se, at Grønland og Mongoliet faktisk har en del ligheder, bl.a på mineralområdet, som jo gerne skulle give Grønland basis for selvstændighed. Jeg har hørt, at der

Det er ikke de mongolske Altai-bjerge, der ses i baggrunden, men fjeldene ved Qaqortoq i Sydgrønland. Foto: Kiista Pauly

desværre er mange mine-kirkegårde i Mongoliet, og det skulle vi jo gerne undgå denne gang i Grønland. Der er vist rigeligt med tomme rustne tønder fra de amerikanske lufthavne. Måske der kunne etableres et venskabssamarbejde – inuitter og mongoler er jo af samme stammeoprindelse. ■

Kiista Pauly

Hvis nogen vil vide mere eller hjælpe med oplysninger til udvikling af projektet, så skriv eller kom på besøg: kiista44@gmail.com

Randi Dæhnfeldt 1939-2012†

En af Dansk Mongolsk Selskabs støtter er død efter sygdomsperiode. Sammen med sin mand, Johan Dæhnfeldt (1937-2004), var Randi Dæhnfeldt et aktivt medlem af selskabet, hvor de ofte kom; Randi også efter, at hun var blevet alene. De var begge uddannede læger, Randi speciallæge i plastikkirurgi. De fik ingen børn.

I 2002 oprettede Johan Dæhnfeldt et fond, *I. M. Dæhnfeldt-Foundation*, til minde om sin mor. Johan havde begrænset fondens løbetid til 10 år, idet han håbede, at han så selv kunne overrække legatpengene til de udvalgte. Desværre kunne han kun være med de første par gange.

Fra dette fond fik Dansk Mongolsk Selskab i 2007 et legat på 300.000 kr. (Ger 60, bagsiden). Pengene valgte Dansk Mongolsk Selskab at bruge til uddannelsesstøtte for unge mongoler i Mongoliet. Selskabet er Johan og Randi Dæhnfeldt dybt taknemmelig for at give det denne mulighed for at hjælpe unge mongoler til at få en god uddannelse.

Randi var i sin sidste tid meget optaget af at afslutte Johan Dæhnfeldts fond, som var planlagt til at virke i 10 år med afslutning på Johans 75 års dag 25. april 2012. Desværre nåede Randi ikke at give sin mand denne sidste ære. Det er vi meget kede af, for det ville have betydet meget for Randi.

Randi var datter af skibsreder og godsejer Arnold Eugén Reimann (1889-1956) og norske Gunnvor Norstrøm. Hun voksede op på godset Stensbygaard i Sydsjælland. I haven lå en bjælkehytte fyldt med indianersager, som faderen havde købt på rejser i USA i 1915-21. Opvæksten med egen indianersamling på over 300 genstande, og faderens fortællinger om dem, gav Randi en stor interesse for indfødte folk verden over, selvfølgelig især for indianerne.

I 1976 så jeg disse indianerting for første gang og blev meget begejstret. Jeg lånte nogle stykker til en udstilling på Nationalmuseet om Nordvestkystindianerne. Over årene blev der skabt et venskab med

Randis mor, Gunnvor. Stig Thornsohn og jeg hjalp hende med at flytte sagerne fra den usunde bjælkehytte ind i hovedbygningen på Stensbygaard, hvor klima og sikkerhed var meget bedre.

Der skulle dog gå ca. 20 år, før vi også lærte Randi at kende. Det udviklede sig til et varmt venskab, som blandt andet medvirkede til, at Randi købte hele indianersamlingen af sine søstre efter sin mors død og forærede den i maj 2001 til Nationalmuseet til minde om sin far.

Randi var et varmt, venligt og beskedent menneske med stærke meninger om livet og havde en veludviklet humoristisk sans. Randi brugte megen tid og energi på at hjælpe andre. Hun var gangbesværet i sine seneste år efter en hofteoperation, men hun var meget viljestærk og ønskede, at hendes midlertidige handicap ikke skulle forhindre hende i at gøre de ting, hun ønskede at gøre. Randi Dæhnfeldt vil blive savnet. ■

Rolf Gilberg

Vand-Dragens år

Kina: 23. januar 2012 – 9. februar 2013

Tibet og Mong.: 22. feb. 2012 – 10. feb. 2013

I Kina falder nytåret på den anden nymåne efter vintersolhverv. I Tibet har man en anden måde at regne det ud på, så det nogle år betyder, at det tibetanske nytår falder omkring en måned efter det kinesiske. Mongolerne følger det tibetanske år. Østens nytår vil derfor falde i januar eller februar.

Østens kalendersystem bygger på en cyklus af 60 år, dannet af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, vildsvin) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). En 60-årig cyklus starter hos kineserne med Rottens år og slutter med Grisens år, hvorimod tibetanerne starter deres cyklus med Harens år. I Kina blev månekalenderen startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Dragens år

Dragen er symbolet på lykke og held i Kina. Året vil varsle en følelse af forventning og håb. Dragen vil med sikkerhed forsøge at indfri håbet – nogle gange med held – men vil også give nogle gavnlige advarsler til menneskeheden. Drageåret er fyldt med dramatik, spænding og gyldne muligheder. I drageåret vil begivenheder være større og mere farverige end ellers.

På den politiske scene vil drageåret bringe betydningsfulde ændringer. Nye indflydelsesrige skikkelser vil træde frem på verdensscenen. Året vil også være kendetegnet ved visse gruppers energiske kamp for sager, som de lidenskabeligt tror på.

Drageåret begunstiger bestemt iværksættelsen af planer, der ofte er særdeles ambitiøse. Politikere eller forretningsfolk synes, at årtusindskiftet skal mindes på en mere vedvarende måde. Resultatet af det vil være storslåede planer om store byggeprojekter og nye seværdigheder og kulturcentre, der skal være til gavn for menneskene langt ind i fremtiden. Folk bliver overenergiske, men det vil være klogt ikke at overvurdere sig selv. Tingene ser bedre ud i Dragens år end de egentlig er.

Økonomisk vil det være et godt år. Det er den rigtige tid at spørge sin bank om et lån eller at starte en ny virksomhed. Dragen øser med held og lykke. Men pas på, Dragen er forsvundet, når fejlene opdages og skal rettes. Held og uheld vil være der i rigt mål.

Al den spænding, drageåret bringer med sig, vil få kunstnere til at skabe mere dristig kunst. Inden for mediebranchen vil der ske betydningsfulde udviklinger med nyskabende oplevelser til brugerne.

Den meget spænding i Dragens år vil ikke kun være positiv. Drageår synes at være præget af mange overraskelser og katastrofer i natu-

ren, for eksempel forfærdelige jordskælv. Gemytterne vil blusse op verden over, alle vil starte reelle eller indbildte revolutioner mod kvælende omgivelser.

Det vil blive et livligt år med vidtrækkende udviklinger, et år med store muligheder. For den, der er villig til at gribe chancen og få det bedst mulige ud af det, kan det blive en tid med fremgang og personlige bedrifter.

Det vil være et godt år at blive gift i.

Hvad der i særdeleshed vil ske i Dragens år for den, der er født i:

Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et meget godt år

Generelt: Gode udsigter for både arbejde og romantik.

Økonomi og arbejde: Rotten vil have det let med at tjene penge eller blive forfremmet. Mens Rotten vil blive anerkendt for sine præstationer dette år, må Rotten også være på vagt over for nye venner, som vil udnytte den. Hold godt øje med finanserne, for de er ikke særlig stærke lige nu. I slutning af året vil penge strømme ind. På arbejdet får

Rotten meget medvind. Det bliver en god periode, hvor den føler sig værdsat.

Helbred og fritid: Der er fokus på alt med fornøjelser. Måske kan Rotten se frem til en længere rejse i årets løb. Et godt år at få ordnet praktiske ting.

Familien: Gode udsigter for kærlighedslivet. Har Rotten tanker om at fri til sin partner, er det bare med at komme i gang, Rotten kan regne med et ja.

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et fint år

Generelt: Et nogenlunde år med mange forandringer og uventede problemer, som vil holde Oksen beskæftiget. Oksens anstrengelser vil bære frugt. Sidste halvdel af året bliver bedre end første.

Økonomi og arbejde: Planer vil blive gennemførte, men ikke nær så hurtigt, som Oksen gerne ser det. Oksen bliver nødt til at arbejde hårdt, selv om den vil komme i kontakt med hjælpsomme og indflydelsesrige mennesker. En meget god økonomi.

Helbred og fritid: Glem ikke at tage hensyn til helbredet. Der bør sættes tid af til pleje.

Familien: Et stabilt familieliv med romantik og fornøjelser. Der kan være problemer med Oksens kære. Et medlem af familien vil føle sig lidt dårlig i løbet af året.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et år med mange muligheder

Generelt: Tigeren vil have vanskeligheder med at finde sig til rette

med de forandringer, der kommer, også selv om de er til dens eget bedste.

Økonomi og arbejde: Det vil være hårdt at skaffe penge, eller andre vil få Tigeren til at gøre ukloge investeringer. Men Tigeren vil opleve, at økonomien er i fremgang. Et år hvor der kan pustes lidt ud uden hele tiden at skulle være på vagt.

Helbred og fritid: Mindre ulykke er i vente.

Familien: Det kan være adskillelse fra én, man holder meget af, eller en adskillelse fra en partner. Kærligheden vil opleve en ny situation. Pludselig får Tigeren en henvendelse, der får den til at tro på en ny romance. Tigeren vil opleve et rart og fint venskab, måske både med blomster og gaver. Hvis Tigeren besinder sig og tager et skridt af gangen, kan problemer i kærlighedslivet blive løst til sidst. Tigeren må lære at omstille sig.

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et aktivt og rart år

Generelt: Det bliver et moderat lykkeligt år, men travlt både hjemme og på arbejde.

Økonomi og arbejde: Med hensyn til penge vil det blive et blandet år. Haren vil dog være i stand til at være nogenlunde glad, da den vil vinde mere end den taber. På arbejdet synes en gevinst at være i sigte, hvis Haren er stædig. Der kan komme nye forbindelser, som vil kunne hjælpe. Det bliver et godt år til ihærdigt og målrettet arbejde.

Helbred og fritid: Tingene vil være som de plejer.

Familien: Familie og hjemlige sager vil tage meget tid. Tålmodighed er nødvendigt. Haren vil få magtfulde ny venner, som vil vise sig at være til dens fordel. Året vil også

bringe spændende tilbud, når det gælder erotik og kærlighed. Det vil være rigtigt klogt at vælge til og fra med stor omtanke. Erfaring og fornuft i håndtering af problemerne vil tælle meget.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et fremragende år

Generelt: Drageåret er et godt år for den, som er født i et drageår. Der ligger masser af goder og venter. Da Dragen befinder sig i sit eget år, vil alt det, den gerne vil gøre, gå i opfyldelse. Dragen vil få både anerkendelse og opmærksomhed.

Økonomi og arbejde: Der vil være muligheder for at vinde anerkendelse eller gøre store fremskridt i sit arbejde. Alt i alt en stabil tid uden finansielle problemer eller anden dårligdom. Dragen bruger meget tid på arbejde og karriere. Husk ikke at slide dig selv op. Tag ét skridt af gangen, så vil tingene lettere falde på plads.

Helbred og fritid: Der kan forekomme mindre sygdomsproblemer. Der kan blive mulighed for en længere rejse.

Familien: Hjemmelivet er roligt og vil blomstre, for der sker behagelige overraskelser i familien. Dragen bør dog ikke kun tænke på sig selv, men gerne bruge mere tid på sin familie. Det vil være klogt at føre en dialog med sine nærmeste for at undgå misforståelser.

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et vanskeligt år

Generelt: Der er ikke udsigt til store gevinster hverken i arbejdet eller løbebanen. Slangen vil blive udsat for negativ sladder og jalousi.

Det værste vil dog være overstået hen på sommeren. Det kolde vejr kan bringe gode nyheder.

Økonomi og arbejde: Det er et år, hvor man ikke skal skeje ud og holde pengene tæt til kroppen. Slangen vil få uventet støtte fra sine omgivelser. Slangen vil have energi og styrke til at klare problemer, så det vil være fint at påtage sig mere krævende opgaver. Slangen skal dog ikke gå ud over de grænser, fysikken kan klare. Økonomien var anstrengt sidste år, men nu kan der ses frem til en bedring. En uventet økonomisk gevinst kan komme på tale.

Helbred og fritid: Pas på helbredet, så arbejdet ikke ødelægger det.

Familien: I kærlighedslivet vil der være savn og jalousi. Slangens forhold til sine kærester kan blive bedre, hvis der bruges mere tid sammen. Sidste halvdel af året vil omgangstonen

blive hyggeligere og være mere i harmoni.

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et blandet, men aktivt år

Generelt: Mange uløste problemer vil tære på Hestens tålmodighed, og bekymringer vil tynge sjælen og

men far frem med lempe og tag imod hjælp fra omgivelserne. Hesten er inde i en produktiv og optimistisk fase, men må undgå at blive grådig, ellers går det galt. Lån ikke

penge ud til ukendte folk.

Helbred og fritid: Året kan bringe helbredsproblemer med sig. Hesten skal dog ikke forvente det værste. Stormen vil lægge sig, og der er ikke så stor fare som forventet.

Familien: Det er en tid, hvor man skal fokusere på livets lyse sider, og hvor man skal dyrke familie og venner samt formilde sine fjender. Hesten har en tendens til at snakke for meget og sige sin mening, uanset om nogen vil høre den. Hesten bør bruge sin dømmekraft bedre. Ønsker den et godt forhold til andre, må den tage sig sammen.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et fredeligt, men hektisk år

Generelt: Fåret vil kun vinde lidt. Selv om der vil være mange diskussioner, bliver Fåret ikke udsat for store omvæltninger.

Økonomi og arbejde:

Det vil være vanskeligt at spare penge op, men Fåret skulle komme godt gennem året, hvis det afstår fra at spille eller foretage drastiske ændringer i sit liv. Brug hovedet i stedet for albuerne. Kreativt arbejde kan blive værdifuldt, hvis Fåret arbejder sammen med andre eksperter. Holdarbejde er nøgleordet. Et godt år med mange arbejdsmuligheder. Der er mulighed for succes uden at skulle anstrenge sig for meget. I slutning af året kan økonomiske overraskelser overrumple, hvis der ikke passes på.

Helbred og fritid: Lange og private rejser bør udsættes til om sommeren. Fåret kan nyde livet afslappet og i harmoni med sig selv. Selvtilliden er god. Åbner Fåret sig mere til omverdenen, kommer der masser igen.

Familien: Kærligheden synes at have fine betingelser med en større forståelse og tolerance, som Fåret forsøger at give sin partner. Fåret udvikler sig på det personlige plan og føler sig mere tilfreds. Tilknytningen til en bestemt person vil kunne give stor glæde. Fåret synes at have lykken på sin side.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et spændende, men uroligt år

Generelt: Fordelene for Aben i dette år vil blive i form af viden og teknisk know-how. Fordelene vil ikke være håndgribelige eller tydelige her og nu. Problemer og uafgjorte sager kan kaste skygger.

Økonomi og arbejde: Aben kan blive nødt til at bruge egne penge for at gennemføre sine planer. Det er et år, hvor man skal være på vagt og lære. Aben vil opnå meget, som har med viden eller teknik at gøre. Resultaterne vil ikke komme på én gang, men der vil være fremskridt. Selv om Aben føler sig stærk, må den udvise fleksibilitet og samarbejdsvilje, så vil tingene gå lettere i orden. Der vil komme et økonomisk overskud i årets løb, men pas på at pengene ikke bare forsvinder igen.

Helbred og fritid: Ingen særlige ændringer.

Familien: Med hensyn til kærlighed er mulighederne de bedste, og det vil lykkes at komme tættere på partneren. Det bliver både mere givende og krævende.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et godt og gunstigt år

Generelt: Et år med store muligheder, men det kræver, at Hanen lærer

at blive mere moden og ansvarsbevidst. Hanen kan være overfladisk og noget urealistisk. Der skal arbejdes for at opnå konkrete resultater.

Økonomi og arbejde:

Held og lykke vil følge Hanen, som vil være i stand til at få en ledende stilling eller få muligheden for at forme sin egen skæbne.

Helbred og fritid:

Hjemmelivet vil give frustrationer, som kan gøre én træt og anspændt.

Familien: Der vil komme børn eller bryllup i familien.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et fint, men vanskeligt år

Generelt: Det vil være et år med lav profil. Det vil være godt at slå sig sammen med andre i stedet for at forsøge at kæmpe sig igennem på egen hånd. Sidst på året vil der dog komme gode nyheder. Lad være med at deltage i alt for meget på samme tid. Brug omtanke på en positiv måde. Gør tingene færdig, før der begyndes på nye opgaver.

Økonomi og arbejde: Hunden må arbejde hårdt for at vedligeholde sin status og må konstant kæmpe mod konkurrenter. Folk vil udnytte Hundens svaghed. Økonomiske problemer kan dukke op. Tag en snak med banken.

Helbred og fritid: Der er udsigt til en del sygdom. Der kan komme invitationer året igennem.

Familien: Parforholdet kan gå lidt i stå, bliv ikke for egenrådig og jaloux. Hunden bør falde i med omgivelserne og vente på bedre tider. Det er et år, hvor Hunden bør søge at

Kinesiske dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
16. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-Gris
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	7. feb. 2008 – 25. jan. 2009:	Jord-Rotte
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	26. jan. 2009 – 13. feb. 2010:	Jord-Okse
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest	14. feb. 2010 – 2. feb. 2011:	Metal-Tiger
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får	3. feb. 2011 – 22. jan. 2012:	Metal-Hare
		23. jan. 2012 – 9. feb. 2013:	Vand-Drage
		10. feb. 2013 – 30. jan. 2014:	Vand-Slange
		31. jan. 2014 – 18. feb. 2015:	Træ-Hest

ændre noget grundlæggende i sin indstilling og give sin partner mere opmærksomhed. For den enlige kan der komme romantiske oplevelser, som dog ikke alle vil føre til langvarige forhold.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Et nemt år med liv og glade dage

Generelt: Grisen kan have en tendens til at spille tiden på unødvendige ting. Grisen skal være forsigtig med at engagere sig i starten med mennesker, den ikke kender.

Økonomi og arbejde: Økonomisk styrer Grisen med fast og sikker hånd. Grisen vil få støtte af magtfulde personer og have held med at stille sin overordnede tilfreds. Grisen vil blive anerkendt og respekteret af sine medarbejdere.

Helbred og fritid: Et godt år for en længere rejse. Sæt god tid af til den.

Familien: Familielivet vil gå fint, men der kan forventes mindre sygdom eller tab af personlig ejendom. Privatlivet har de bedste udsigter. Grisen vil være livsglad, entusiastisk, spontan og begejstret, hvilket vil gøre den populær. Det gode humør vil smitte af på omgivelserne.

Tsehnnav

Den gamle Vismand

Tegn. side 12: Gega Lama

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited)

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag)

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma)

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York)

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lynge: Bogans Forlag)

Henning Hai Lee Yang (2011): *Det Kinesiske Horoskop 2012*. 260 p. (Lynge: Bogans Forlag)

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element)

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

I et samarbejde mellem ægteparret Kirsten Broager og Mogens Poulsen, Birkerød Kulturnat og Dansk Mongolsk Selskab havde kulturnattens gæster mulighed for at stifte bekendtskab med mongolsk kultur og købe mongolske varer fra en lille ger, der var opstillet foran sognegården i Birkerød.
Foto: Henrik Bo Thrane

Mongolsk ger i Rudersdal

Birkerød Kulturnat 5. november 2011 havde for andet år i træk et mongolsk islæt i form af en ger opstillet på plænen ved Birkerød sognegård. Den fint dekorerede ger er bragt til Danmark af Kirsten Broager og Mogens Poulsen, som købte den i starten af 1990'erne. På det tidspunkt arbejdede de på den danske ambassade i Beijing, og de besøgte Mongoliet i forbindelse med den begyndende åbning af landet.

Geren er mindre end normalt, men har specielt fremstillede møbler, som er lavet så de passer til den runde form. Der blev serveret vin og kage, og indenfor i geren var Dansk Mongolsk Selskab repræsenteret af Undra, som kommer fra Mongoliet, og som de fleste af selskabets medlemmer vil vide handler med mongolske produkter fremstillet af især cashmere og kameluld. Normalt sælges disse produkter kun fra internettet, men i dagens anledning havde Undra medbragt både sweat-

re, lændebælter og strømper, som hun solgte til de forbigående.

Den mongolske au-pair pige, Saruul, hjalp til med at svare på spørgsmål om Mongoliet og uddele brochurer. Der var stor interesse for en snak om Mongoliet, og mon ikke mange fik inspiration til drømme-rejsen på kort eller langt sigt.

Den lille ger passede perfekt på sognegårdens plæne, og i det solrige vejr var der mange der lagde vejen forbi og fik et indtryk af Mongoliet, før de fortsatte til kunstudstillinger, havebutik, orgelsoiré, omvisninger, lokalhistorie og meget mere. Den mongolske ger fungerede fint som praktisk kulturformidling, og man må håbe, at den også fremover vil være en del af kulturnatten. ■

Henrik Bo Thrane

Undras netbutik finder du på adressen www.undarmaa.com

Kære Rolf

Du ønskes hjertelig
tillykke med dine
70 år!

Rolf Gilberg 11.03.42 født i Esbønderup, Nordsjælland, Danmark / 1945-61 præget og opvokset i Mariager, Østjylland / 1961-79 boede i København (Valby og Glostrup) / 1979-2012 bor i Espergærde - (bor i et forhenværende offentligt toilet, som lå på Rådhuspladsen 1903-48) / titel mag.scient., Ph.D., seniorforsker, freelance antropolog / 1998 gift med Tsamcho Dölma Andersen Gilberg, født i Østt Tibet

Uddannelse 1961 studentereksamen: Randers Statsskole / 1966-67 research assistance - fysisk antropologi: University of Wisconsin, Madison, USA / 1971 magisterkonference - etnografi (mag.scient.): Københavns Universitet / 1988 seniorforsker: Nationalmuseet / 1995 Ph.D. - antropologi: Københavns Universitet

Ansættelse 1958-59 medhjælp, Geografisk Institut, Stockholm: feltarbejde Kebnekaise Forskerstation / 1963-70 studentermidhjælp: Etnografisk Samling, Nationalmuseet / 1971-2006 museumsinspektør med ansvar for samlingerne fra Nord- og Centralasien: Etnografisk Samling, Nationalmuseet / 1974-89 lærer for i alt 550 studerende: DIS Study Program / 1978-2010 rejseleder, især rejser til Kina (15 rejser 1978-2010) Mongoliet (7 rejser 1980-2006): flere forskellige rejsebureauer / 1986-91 Dansk Nomadeforskning: Carlsberg Fondets projektstyringsgruppe

Faglige interesseområder Regionale områder: etniske minoriteter i Nord-urasien (især samer), Centralasien (især mongoler og tibetanere), Østasien, Nordamerika (indianere) og Grønland (især polareskimoer, besøgt 1963, 1969, 1980) / Emneområder: shamanisme, lamaisme, nomader, jægerfolk, fysisk antropologi, etnografi, museologi / Udgiven: ca. 300 artikler og bøger om sine interesseområder. Hovedværket: »Mennesket Minik« (1994) 680 sider.

1990- Dansk Mongolsk Selskab, medstifter og formand / 2000- Dansk Selskab for Tibetansk Kultur, 2011- formand

Grafik: Rolf Gilberg

En japansk diplomat i Mongoliet

Japan udnævnte i slutningen af oktober 2011 den erfarne diplomat Takenori Shimizu til ny ambassadør til Mongoliet. Det mongolske nyhedsbureau MONTSAME benyttede lejlighed til at lave et interview med ambassadøren, der har et indgående kendskab til Mongoliet og taler flydende mongolsk.

De har besøgt Mongoliet adskillige gange og kender landet særdeles godt. Hvad er Deres indtryk af det nuværende Mongoliet sammenlignet med det land, de tidligere har besøgt?

Jeg besøgte Mongoliet første gang i 1977. Dette er mit fjerde besøg i Deres land, som har forandret sig helt utroligt. I 1977 kom jeg til Mongoliet for at læse videregående mongolsk ved Det mongolske Statsuniversitet. Mongoliet var et socialistisk land, og det var svært at begå sig som udlænding. Jeg blev overvåget og kontrolleret overalt af sikkerhedsfolk, og det var svært for mig at tale frit med mongoler.

På grund af landets daværende politiske struktur læste jeg i en gruppe sammen med vietnamesiske studerende, og det var svært for mig at finde ud af, hvordan almindelige mennesker levede og dermed få lejlighed til at lære og tale sproget ordentligt.

Senere, i 1989, blev samfundet transformeret. Der skete store forandringer i de japansk-mongolske relationer, det socialistiske system kollapsede, og samfundet begav sig ud på vejen mod demokrati. Jeg erindrer tydeligt disse øjeblikke med historiske forandringer og en

ungdom, der var aktiv i den demokratiske bevægelse.

Da jeg kom til Mongoliet i 2002, husker jeg det, som at landet var kommet helt på fode igen efter overgangsperiodens økonomiske krise og var godt i gang med den demokratiske udvikling. Jeg besøgte Deres land i disse tre faser af samfundsudviklingen, hvilket giver mig anledning til at beskrive perioderne på følgende måder: Den socialistiske periode vil jeg beskrive med socialismens tre nej'er – »ved ikke«, »kan ikke«, »uladsiggørigt/forbudt«.

Trods forandringerne i folks mentalitet i perioden med markedsøkonomi og bestræbelserne på at betræde nye veje i udviklingen af samfundet blev landet mødt med betydelige udfordringer i overgangsfasen. Denne periode i Mongoliets samfundsudvikling vil jeg karakterisere med ordene »korrupsion«, »arbejdsløshed«, »alkoholisme«.

Vore dages Mongoliet er anderledes, med stor »ulighed« i samfundet. Der er mange velhavende mennesker, mange biler, megen forurening og endnu mere fattigdom. Positivt og negativt er blandet sammen i dagens mongolske samfund. Hvilken retning, man skal vælge, er de mongolske leders ansvar.

Hvad er baggrunden for, at De er blevet skæbneforbundet med Mongoliet?

Da jeg mødte op i mit lands udenrigsministerium for at udfylde et spørgeskema, skrev jeg – så vidt jeg husker – »mongolsk« under et

Takenori Shimizu, Japans ambassadør til Mongoliet.

spørgsmål om, hvilket af fem sprog, jeg gerne ville studere. Og så tænkte jeg ikke mere over det. Senere blev jeg kaldt op til personalechefen, som fortalte mig om beslutningen om at sende mig til Mongoliet for at studere sprog.

Min far havde været japansk krigsfange i Sibirien, og i sine notater havde han skrevet om en mongol, som kom ham til undsætning ved at dele sit brød, da han var nær ved at sulte ihjel. Det var måske årsagen til, at ordet »Mongoliet«, fæstnedes i min hukommelse.

I hvilke lande har De været ambassadør? Har de prøvet at sammenligne dem med Mongoliet?

I over 8 år arbejdede jeg på ambassaderne i Washington og Canada. Den del af mit arbejdsliv, som på en eller anden måde har haft forbindelse til Mongoliet, har også varet i ca. 8 år.

Canada er rigt på naturressourcer og er naturskønt som Mongoliet. Mongolerne må tage ved lære af de mange canadiske erfaringer med udvikling af mineindustri, rejser og turisme.

Der er mange fællestræk mellem Amerika og Mongoliet. Amerika er verdens stærkeste magt. Amerikas hemmelighed bunder ikke alene i landets militære styrke og teknolo-

giske formåen, men også i at Amerika støtter fri handel, at det er muligt at bekende sig til forskellige religiøse retninger, at landet tilbyder befolkningen frihed og demokrati og praktiserer en åben immigrationspolitik, der tillader dygtige og kvalificerede udlændinge at bo og arbejde i landet. Det kan man godt sammenligne med Mongoliets historie i 1200-tallet under Chinggis Khan.

Hvad stod øverst på Deres liste, da De fik at vide, at de skulle udstationeres i Mongoliet?

I min tidligere arbejdsperiode i Deres land besøgte jeg næsten alle aimag undtagen Dornod og Bayan-Ölgii. Så måske vil jeg besøge disse to aimag. Jeg elsker at rejse til de skønne steder og vil gerne til Hyargas-søen igen. Før i tiden i min egenskab af rådgiver besøgte jeg mange folkeskoler i de fleste sum i Mongoliet. Uddannelse i landdistrikterne optager mig meget. Det var grunden til min støtte til »Græsrodsprojektet«, som jeg gerne vil videreføre.

Japan er en af Mongoliets største donornationer. Med »Græsrodsprojektet« som det første er der senere oprettet mange andre projekter. Har hjælpeprogrammerne efter Deres mening opfyldt deres formål og gjort en positiv forskel?

Jeg har kun fungeret i nogle få dage i mit nye embede og har brug for mere viden. Gennem de sidste 6 år har jeg arbejdet som leder af UNESCO-afdelingen, har rejst meget til Paris og har ikke været i berøring med mongolske forhold. Men jeg tror, at de japanske regeringsprojekter er blevet gennemført med succes i Deres land.

Deres udnævnelse skete samtidig med, at en vigtig milepæl i forholdet mellem de to lande blev nået. Mongoliet og Japan har lagt

grundstenen til en økonomisk aftale om partnerskab. Der er sket positive forandringer i den mongolske økonomi. Hvordan vil De bidrage til den økonomiske udvikling i Mongoliet?

At udvikle et lands relationer til at blive et strategisk økonomisk partnerskab er en stor opgave. Det er vigtigt at omsætte dette mål til praksis. Man taler åbent om at udnytte kulforekomsterne i Tavan Tolgoi ved japanske firmaers mellemkomst. Jeg tror på Mongoliets positive indstilling. En ligelig involvering af tredjeparter i dette store projekt vil være af stor betydning for Mongoliets økonomiske sikkerhed.

For Japans vedkommende vil det øge antallet af råstoffsøgende lande. Selv om vi køber kul i Brasilien og Australien, vil en ny partner være gavnlig for at opretholde en økonomisk balance. Og for det land, der eksporterer sine naturressourcer, vil et stigende antal handelspartnere give større udbytte og mindske risikoen.

Japan deltager i Tavan Tolgoi i et konsortium af russiske og koreanske selskaber, men den japanske andel er stadig ikke udslagsgivende. Hvordan tror De, at dette problem kan løses?

Der foregår i øjeblikket forhandlinger. Spørgsmålet skal diskuteres grundigt. Et samarbejde om Tavan Tolgoi vil være udbytterigt for begge parter. Det er umuligt at forudsige resultatet, før forhandlerne er nået frem til en definitiv beslutning.

Næste år vil Mongoliet og Japan fejre 40-året for oprettelsen af de diplomatiske forbindelser. Hvilke planer har den japanske ambassade for at markere denne begivenhed?

Vi vil fejre 40 års jubilæet for oprettelsen af de diplomatiske forbindelser mellem vore lande den 24. februar 2012. Der er planlagt besøg

på højt niveau samt kunsneriske og kulturelle arrangementer. Jeg husker, at vi 1991 arrangerede »Japanske Kulturdage« i Deres land. Over 300 japanere deltog i begivenheden, som varede mere end 20 dage. Men nu er vores finansielle muligheder anderledes.

P. Ochirbat, Mongoliets første præsident, karakteriserede begivenheden som folkets diplomati med deltagelse af mange almindelige japanske borgere. Det var medvirkende til, at de to lande kom tættere på hinanden og blev venner. Vi vil støtte den slags aktiviteter og invitere flere japanere fra forskellige grene af samfundet. Vi har også planer om at arrangere en mongolsk sangkonkurrence for herboende japanere.

Hvad er forskellen i mentalitet mellem mongoler og japanere?

Interessant spørgsmål. Ved første øjekast ligner mongoler og japanere hinanden meget; de er hurtigt på bølgelængde og bliver let venner. Men i deres indre verden er de temmelig forskellige. Vigtigst er deres indstilling til mange ting. Japanere forsøger at undgå at tage beslutninger eller afgive løfter. De vil gerne undersøge tingene omhyggeligt for at undgå fejltagelser. Det er måske den største forskel i mentalitet mellem vore to nationer.

Jeg tror mongoler har meget at lære af japanerne med hensyn til ansvarlighed.

Ja, det har De ret i. Ansvarlighed er meget vigtigt. Ansvarlighed og tillid til vort fremtidige partnerskab er langt mere afgørende, end når der blot er tale om éngangsforretninger. Husker De fx, hvordan japanerne tilbagekaldte adskillige millioner biler fra markedet, da der opstod en krise i Toyotas bilproduktion? ■

E. Adiyasuren
The Mongol Messenger
 44(1061):5 – 04.11.11

100 års selvstændighed

Den 29. december 1911 proklamerede Mongoliet officielt sin selvstændighed og indsatte overhovedet for den buddhistiske religion, den 8. Bogdo Jebtsundamba Khutuktu, som Bogd Khan for Mongoliet efter mere end 200 års manchu-risk dominans.

Ifølge de historiske kilder diskuterede indflydelsesrige fyrster og lamaer – bakket op af Jebtsundamba Khutuktu – landets indenrigs- og udenrigspolitiske situation i hovedstaden Ikh Khuree. Den 30. november 1911 oprettede de »Hovedkontoret for Khalkha- og Khuree-anliggender«, som skulle være et ledende organ for genoprettelsen af Mongoliets selvstændighed.

Kontoret bestod af syv medlemmer ledet af bannerføreren for Tusheet Khan Aimag, Tusheet Gun D. Chagdarjav. Kontoret fungerede som en provisorisk regering, der skulle forberede dannelsen af den nationale frihedsbevægelse i hele Mongoliet og retablere den mongolske stat og regering.

For at opnå det ønskede mål udsendte kontoret instrukser til alle aimag og khosun (administrative enheder) vedlagt Bogd Khans forordning om at oprette militære enheder og støtte folkets kamp. Desuden informerede man offentligheden om afskaffelsen af det manchuriske Qing-regime i Ikh Khuree og proklamerede dannelsen af en uafhængig mongolsk stat. Det blev fulgt op af en afskaffelse af Qing-periodens tidsregning og indførelse af den mongolske tidsregning, udnævnelse af militære embedsmænd i aimag og ved grænseovergange, nedlægelse af overflødige lokale grænseovergange inklusive personale for dermed at mobilisere alle kræfter til den nationale frihedsbevægelse.

Kulminationen på denne udvikling blev kroningen af Jebtsundamba Khutuktu til Bogd Khan, øverste hersker over stat og religion, og den officielle proklamation af et uafhængigt Mongoliet over for resten af verdenen. Ceremonien fandt sted om fredagen den 29. december 1911 i den mellemste vintermåned i månekalenderens år Hvide Gris.

Ceremonien blev indskrevet i de historiske annaler og bevidnet af udenlandske gæster og rejsende, som befandt sig i Mongoliet på dette tidspunkt. Nyheden blev rundsendt til både indenlandske og internationale medier.

I henhold til Bogd Khans dekret udstedt i 1911 blev Mongoliets centralregering oprettet med fem ministerier: indenrigs-, udenrigs-, krigs-, finans- og justitsministeriet. De mest loyale og aktive frontkæmpere i den mongolsk frihedsskamp blev udnævnt til de højeste og mest prestigefyldte poster.

Den 17. december 2011 afholdtes i Statshuset en sammenkomst og en koncert i anledning af hundredeårsjubilæet for oprettelsen af Mongoliets første fem ministerier. I sin tale understregede statsminister S. Batbold, at hundredeåret for oprettelsen af det nye Mongoliet er historien om et lands nationale frigørelse, genoprettelsen og styrkelsen af dets selvstændighed, økonomi, samfundsindretninger og kulturelle udvikling.

– For 100 år siden omstyrkede Mongoliet manchuernes overherredømme og genoprettede landets selvstændighed. Det lykkedes for mongolerne, som stod på randen af udryddelse, at overleve og genvinde deres selvstændighed. Vi overvandt

Mongoliets fremtidige Hersker.

Cheptsun Dampa Hutuktu.

Hvis de mongolske Fyrster gør Alvor af Truslerne om at løsrive sig fra enhver Forbindelse med Kina, vil sandsynligvis den i Klostret Arga residerende buddhistiske Kirkefyrste Cheptsun Dampa Hutuktu blive kaa-ret til Mongoliets Hersker. Han betragtes som en Inkarnation af den hellige Daranata Lama, og den jævne mongolske Befolkning anser ham for et guddommeligt Væsen. Det turde da ikke falde Cheptsun Dampa Hutuktu svært at haandhæve sin Herskermyn-dighed i Mongoliet. En anden Sag er, at han næppe har Udsigt til at blive andet end slet og ret russisk Vasalfyrste. Rusland har længe haft Mongoliet i Kikkerten og vil sikkert træde til, saasnart Mongolenfyrsterne definitivt har sagt sig løs fra Forbindelsen med Kina.

Udklip fra Politiken 7.1.1912.

middelalderlig overtro, intellektuel tilbageskænhed og afskaffede alfabetismen. Vi kom på omgangshøjde med resten af verdenen. ■

B. Ooluun

The Mongol Messenger

51-52(1068-1069):3 – 23.12.11

Aktuelt

The Mongol Messenger rapporterer:

DP's logo

Regeringen sprængt 12.01.12

Den 11. januar godkendte Det demokratiske Partis Nationale Rådskomité (NCC) ved et møde énstemmigt beslutningen om, at Det demokratiske Parti (DP) forlader koalitionsregeringen. For 3 år og 4 måneder siden støttede NCC, at DP indgik i en regering sammen med Det mongolske Folkeparti (MPRP), som vandt parlamentsvalget i 2008. Nu valgte man altså at træde ud af regeringen, 6 måneder før der skal afholdes valg til parlamentet.

Efter at have rost samarbejdet med MPRP konkluderede partiets formand N. Altanhuyag, at tiden nu var kommet for DP til at tydeliggøre partiets værdigrundlag og egne politikområder over for befolkningen.

Flere medlemmer af komiteen var meget kritiske i deres vurdering af regeringssamarbejdet. Således mente L. Gundalai, at arbejdet i regeringen ikke havde været helt så vellykket, som det ofte var blevet fremstillet. Desuden mente han, at med 6 DP-ministre over for MPRP's 12 ministre og 27 DP-parlamentsmedlemmer mod 45 MPRP-medlemmer kunne DP ikke gøres medansvarlig for problemerne. Et forslag om at afsætte formanden blev ikke vedtaget.

Taknemmelige hazaraer 12.01.12

Den 9. januar mødtes unge hazaraer, der er på studieophold i Mongoliet, med chefen for præsidentkontoret, D. Battulga. De ville gerne takke for den mongolske præsidents nytårsappel til alle mongoler om at vende hjem.

De påpegede, at hazara-folket lever i flere lande i dag, heraf 6 mio. i Afghanistan: »Fordi vi i mange århundreder har levet langt fra vores forfædres land, har vores kultur og sprog ændret sig meget. Men vi har alligevel et stort ønske om at leve i Mongoliet. De som ønsker at rejse hertil har store problemer med at få visum. Vi må altid rejse over Beijing for at få et mongolsk visum.«

Det persisktalende hazara-folk anses for at være efterkommere af mongoler. De lever i dag i Afghanistan, Iran og Pakistan, hvor de udgør etniske minoriteter. Navnet *hazara* kommer fra det persiske ord *hazar*, som betyder »tusind«. Ifølge historikerne blev betegnelsen først brugt som navn på en mongolsk militærenhed på 1.000, men blev senere overført til en bestemt gruppe mennesker.

Mineby i Oyu Tolgoi 20.01.12

Ved regeringens kabinetsmøde den 18. januar skulle man tage stilling til placeringen af en by til 3.000 familier med tilknytning til minedriften i Oyu Tolgoi. I overensstemmelse med regeringens politik skal selskaberne *Ivanhoe Mines LLC*, *Rio Tinto Group* og *Erdenes Oyu Tolgoi LLC*, der er fælles om Oyu Tolgoi projektet, stå for opførelsen af byen. Efter de foreløbige beregninger anslås byggesummen til ca. 100 mia. tg. [421 mio. kr.].

Når byggeriet er færdigt, vil der være plads til 12.000 nye borgere. Derudover er der planlagt nye veje, skoler for mindre og større børn, et hospital, hotel, kultur- og helsecenter samt et butikscenter.

Mongoliet afskaffer dødsstraffen

Den 5. januar behandlede og vedtog det mongolske parlament loven, der ratificerer FN's *Second Optional Protocol to the international Covenant on Civil and Political Rights* (ICCPR), der har til formål at afskaffe dødsstraffen. Derefter er Mongoliet officielt anerkendt som et land uden dødsstraf.

Allerede den 14. januar 2010 henvendte præsident Ts. Elbegdorj sig i en tale til parlamentet, hvor han fremlagde sin holdning til dødsstraf. Han sagde, at siden han blev præsident i 2009, var der ikke foretaget en eneste henrettelse, og i fremtiden ville alle med en dødsdom blive benådet. Så selv om der stadig er dødsstraf for grove forbrydelser som terrorisme, folkedrab, voldtægt, sabotage, overlagt mord og attentater, vil de ikke blive eksekveret.

Han sagde også, at selv om der kan være mange omstændigheder omkring en forbrydelse, der påkalder sig dødsstraf, så er der kun én mulig holdning for et statsoverhoved i Mongoliet: at benåde forbryderen og dermed leve op til forfatningens ord om, at retten til liv er en ukrænkelig menneskeret.

Hos *Amnesty International* hilste man dette skridt velkomment. Sam Zarifi: »Ved at afskaffe dødsstraffen har Mongoliet sat en standard for andre lande i Asien-Stillehavsregionen. Nu står tilbage helt at fjerne dødsstraffen i straffeloven.«

Kæmpeordre til FLSmidth

Udstyr fra FLSmidth er allerede leveret til den nye kobbermine Oyu Tolgoi i Sydgobi, foto 11. aug. 2011. Oyu Tolgoi er den største investering i Mongoliets historie. Den forventes at stå for mere end 30% af landets bruttonationalprodukt, når anlægget står færdigt. Minen forventes i drift i 2013. Foto: Ivanhoe Mines

FLSmidth har fået en ordre til en værdi af ca. 600 mio. kr. fra den mongolske virksomhed *Mongolyn Alt (MAK) Group*. Det drejer sig om levering af et helt nyt procesanlæg til opberedning af kobber i forbindelse med en mine ca. 500 km fra Mongoliets hovedstad Ulaanbaatar.

Ordren omfatter levering af et kobberprocesanlæg med en kapacitet på 40.000 ton i døgnet, som inkluderer FLSmidths egen teknologi til alle processerne i anlægget. Den nyligt tilkøbte Knelson-Deswik-færdigformalingsmølle skal anvendes til genformaling af kobberkoncentratet. FLSmidth skal endvidere levere et automatiseret kontrolsystem, grundlæggende og detaljeret anlægs- og procesteknik foruden tilhørende tilsyn samt opstart og idriftsætning af projektet.

MAK er en veletableret aktør inden for kulindustrien med produktion fra tre åbne brud i Mongoliet og er nu ved at etablere sig inden for kobber. I FLSmidth er man stolt

over at være blevet udvalgt af MAK til at levere et avanceret procesanlæg baseret på de mest effektive og miljøvenlige teknologier til forarbejdning af mineraler.

– Mongoliet har enorme uudnyttede naturressourcer, og det forhold, at vi er i stand til at levere den mest moderne teknologi, styrker vores position og indflydelse på dette stadig mere betydningsfulde marked. Vore mongolske aktiviteter vil snart blive understøttet af vores nye superservicecenter, som er under etablering. Opnåelsen af denne ordre styrker endvidere vores engagement i den globale kobberindustri og vores evne til at være kundernes foretrukne leverandør, udtaler adm. koncerndirektør Jørgen Huno Rasmussen.

FLSmidth
Pressemeddelelse
23.12.11

FLSmidth satser på Mongoliet

Med et nyt kontor i Ulaanbaatar og et supercenter i Sydgobi er FLSmidth for alvor på vej ind i Mongoliet. Et øget behov for lokal tilstedeværelse har ført til oprettelsen af *FLSmidth Mongolia*. Med disse tiltag vil FLSmidth fremadrettet være i stand til endnu bedre at imødekomme kundernes behov for lokal støtte og vejledning.

Dennis French er blevet udnævnt til landechef for *FLSmidth Mongolia*. Indtil da var han administrerende direktør for *FLSmidth Krebs, China*. Han har siden 2005 rejst meget i området, hvor han har opbygget et stort netværk. Mongoliets økonomi er hurtigt voksende hovedsageligt på baggrund af investeringerne i kobber- og kulindustrien.

– Mongoliet er et lovende marked, idet landet har meget store reserver af mineraler, hvoraf endnu kun en brøkdel er blevet udvundet. Parallelt med udviklingen af minedriften vil udviklingen af landets infrastruktur kræve store mængder cement, siger landechefen for *FLSmidth Mongolia*, Dennis French.

FLSmidth Mongolia har allerede åbnet et kontor i Ulaanbaatar. Et supercenter, der skal understøtte firmaets mange aktiviteter inden for både kobber og cement, vil blive etableret i Sydgobi medio 2012.

FLSmidth
Pressemeddelelse
29.11.11

Ulaanbaatar skal have metro i 2020

Forundersøgelserne til en metro i Ulaanbaatar er begyndt. Den 24. januar holdt Ulaanbaatars borgmester G. Monkhubayar et møde med det japanske NICA og en gruppe italienske virksomheder. JICA arbejder i øjeblikket på en masterplan for Ulaanbaatar og er begyndt at undersøge mulighederne for at etablere en metro baseret på denne masterplan.

Chefen for projektet, Nagaya, sagde indledningsvis, at undersøgelser blandt borgerne har vist, at en forbedring af den offentlige transport i Ulaanbaatar trænger sig mere og mere på. Efter rådgivernes mening bør metroen forløbe under jorden i den centrale del af UB, dvs. fra de vestlige fire vejkryds til de østlige fire vejkryds. Andre steder kan den forløbe over terræn. JICA-rådgiverne vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt at anlægge metroen som et offentligt privat partnerskab (OPP) baseret på detaljerede økonomisk beregninger.

Projektet består af to dele. Infrastrukturen bør være statens ejendom, mens driften kan varetages af et privat firma på basis af en udlisitering. Hvis anlægsarbejderne til den nye metro starter i 2014, kan Ulaanbaatar have en metro 6 år senere, i 2020.

Man har foretaget kapacitetsberegninger af den kollektive transport sammenholdt med de høje anlægsudgifter, der vil blive tale om. Beregningerne viser, at driften af en metro vil være rentabel, hvis antallet af metropassagerer er mere end 20.000 i timen.

Efter JICA's indlæg præsenterede den italienske virksomhedsgruppe, herunder *Ansaldo STS*, deres undersøgelser. Firmaerne, der er erfarne inden for kollektiv transport, sagde, at de har udført tilsvarende projekter i store europæiske byer, bl.a. København, Kroatien og Milano. De tilbød en omfattende kollektiv trafikløsning til en fordelagtig pris. De mente, at en kombination af forskellige trafikløsninger, herunder en metro, en letbane og specialbusser, der kan transportere 1.000-1.500 passagerer i timen, vil være passende for Ulaanbaatar.

Som de ser det, kan man bygge videre på den bestående infrastruktur med en kollektiv trafikløsning til en overkommelig pris. De forklarede, at en skinnébåren løsning gennem Ulaanbaatars centrum senere vil kunne forlænges.

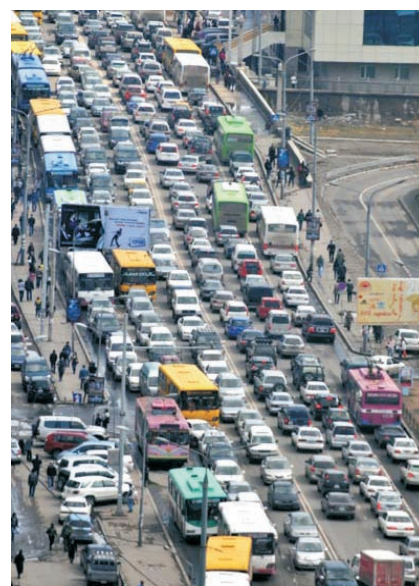
Resultatet af deres undersøgelser svarede i princippet til JICA's. Men de regnede med at kunne udføre projektet til en lavere pris, og ifølge

deres beregninger vil Ulaanbaatar kunne have en metro i løbet af 3-5 år.

– Offentlig transport i Ulaanbaatar er i den grad blevet et varmt emne. Især er behovet for en metro blevet mere og mere aktuelt. Vi har nu gennemført fem undersøgelser, som vi vil bruge til at vælge det bedste projekt, sagde G. Monkhubayar ved mødets afslutning, og han tilføjede, at parterne vil holde flere møder om metrosagen.

The Mongol Messenger
48(1065):4 – 02.12.11

Ny lokomotivdrejeskive i UB

Den 10. november afholdtes en ceremoni i Ulaanbaatars maskindepot for at markere ibrugtagningen af en flunkende ny lokomotivdrejeskive. Til stede ved ceremonien var parlamentsmedlem R. Rash, lederne af Ulaanbaatar Jernbane og medarbejdere ved depotet.

Direktøren for *Zelme LLC*, Ts. Khadbaatar udtalte: »I samarbejde med firmaet *Bugat* har 18 mongolske ingeniører afleveret projektet på 52 dage. Tilsvarende udstyr skal installeres i Selenge og Zamyn-Uud.«

Lederen af Ulaanbaatars maskindepot, N. Khuyag-Erdene, sagde: »Med dette udstyr sparer vi i alt 217 mio. tg. [918.000 kr.] i løn til de medarbejdere, som drejer lokomotiverne, samt sliddet på hjulene. Med andre ord er de 450 mio. tg., det har kostet at anskaffe drejeskiven, tjent ind i løbet af godt 2 år.«

D. Bat-Olzii, en af ingeniørerne, sagde: »Vi er meget glade for at kunne tage dette udstyr i brug for første gang. Tidligere måtte vi køre lokomotiverne 2-3 timer til Amga-

lan station for at få dem vendt. Den nye drejeskive klarer arbejdet på 2 minutter. Det sparer en masse tid.«

Jernbanen planlægger at forskønne drejeskivens omgivelser til næste forår.

The Mongol Messenger
46(1063):4 – 18.11.11

Town house for 18 households in safe & clean environment in Tuul River bank

Bogd Javzandamba street, 11th microdistrict, Khan-Uul district

www.master.mn

99900181 99900225
99900182 99900335

Fra ger til rækkehus - eller luksusboliger for velhavere. Ifølge salgsprospektet på www.master.mn fås husene i 3 størrelser: 290 m², 374 m² og 493 m² til en pris omregnet henholdsvis 2,7 mio. kr., 3,5 mio. kr. og 4,6 mio. kr. Boligerne ligger 3,7 km fra UB's centrum ved bredden af Tuul-floden. Byggestilen er 'American standard town house', og byggeriet er jordskælvssikret. Ved redaktionens slutning var husene 75% færdige og halvdelen af dem solgt.

DMS nyt

Årsrapport 2011

Bestyrelsen

Bestyrelsen blev valgt på den ordinære generalforsamling 19. marts 2011 og består af 8 medlemmer:

Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Søren Haslund-Christensen
Lars Højer (webmaster)
Jan Koed (næstformand, kasserer)
Bulgan Njama (projektleder)
Leif F. Petersen (projektadm.)
Henrik Bo Thrane (sekretær)

2 suppleanter:

Ann Fenger Benwell
Morten Axel Pedersen

Medlemmer

Pr. 1. januar 2012 var antallet af medlemmer ligesom sidste år 208. Heraf er 138 enkeltmedlemskaber og 35 husstandsmedlemskaber. I årets løb er tilkommet 10 nye medlemmer og udmeldt 10. De fleste udmeldinger skyldes restance med indbetaling af kontingent trods fremsendelse af rykker.

	2010	2011	2012
Indre København	57	62	62
Storkøbenhavn	35	35	36
Nordsjælland	23	22	18
Hovedstadsomr.	115	119	116
Bornholm	2	1	1
Sjælland	23	25	26
Fyn	10	12	13
Jylland	41	44	41
Provinsen	76	82	81
Grønland	4	3	4
Europa	2	2	3
USA + Kina	2	2	4
Total	199	208	208

Medlemsmøder

Møderne blev afholdt i Medborgerhuset på Danasvej 30B, Frederiksberg. Dog blev møde nr. 108 undta-

gelsesvis afholdt i Valby Kulturhus ved Toftegårds Plads.

- *Medlemsmøde 106:*
19. marts, kl. 15-16.30

Ordinær generalforsamling

Årets generalforsamling blev atter ledet med kyndig og fast hånd af Kurt L. Frederiksen. Referat af generalforsamlingen blev bragt i Ger 76. (25 deltagere)

Forårsfest

Kl. 17-22: Aftenen sluttede med en meget vellykket forårsmiddag. Inden middagen overbragte ambassaderåd Mounkhou Ravjaa fra den mongolske ambassade i Stockholm hilsen til Dansk Mongolsk Selskab. En stor tak til Anita Garbers og Henrik Bo Thrane, som stod for arrangementet. (43 deltagere, heraf 7 børn)

- *Medlemsmøde 107:*
30. april, kl. 15-17

8 måneder i Chinggis' land

Journalist Louise Boo Jespersen fortalte levende og inspireret ledsaget af egne fotos om at bo, arbejde og rejse under sit 8 måneders ophold i Mongoliet som medarbejder ved Presseinstituttet i Ulaanbaatar. (25 deltagere)

- *Medlemsmøde 108:*
22. juni, kl. 19-21

10 år antropologiske studier

Fysisk antropolog dr. Bruno Fröhlich fra Smithsonian-instituttet i Washington DC fortalte om sit arbejde med at udgrave og bestemme bronzealdergrave i den nordlige og vestlige del af Mongoliet. Fröhlich var en særdeles inspirerende fortæller, der fangede hele forsamlingens opmærksomhed. Mødet sluttede med en livlig diskussion, hvor medlemmerne ønskede yderlige uddybning eller selv kom med ideer til mulige forklaringer på nogle af de arkæologiske mysterier, Fröhlich

var stødt på i sit arbejde. (25 deltagere)

- *Medlemsmøde 109:*
17. september, kl. 15-17:30

Storm over Asien

En sort-hvid russisk stumfilm fra 1928 med mongolske skuespillere i hovedrollerne. Filmen, som er optaget i det nordmongolske område, blander folkløse med dramatiseret fremstilling af pelshandel, partisankrig og arven efter Chinggis Khan. (11 deltagere)

- *Medlemsmøde 110:*
19. november, kl. 15-17

Småskala minedrift i Mongoliet

Seniorforsker ved Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse, Peter W. U. Appel, fortalte om småskala-minearbejdere (tre mand og en trillebør!). De fleste udvinder guld ved hjælp af det særdeles sundhedsskadelige kviksølv, som tilmed forurener store områder i Mongoliet. Appel anviste en metode til at udvinde guld, der er mere effektiv end kviksølv og er uden bivirkninger for mennesker og miljø. Et yderst interessant foredrag. (15 deltagere)

Medlemsbladet Ger

I 2011 udkom numrene 75, 76, 77 og 78, hvert med 28 sider og trykt i farver. Som sædvanlig bragte Ger artikler om Mongoliets historiske fortid og om den nyeste udvikling i landet. Stor tak til Jan Koed for hans fremragende arbejde med at lave bladet – også tak til alle bidragyderne. Hvis du har lyst til at bidrage til bladet eller har ideer til artikler, er du velkommen til at kontakte redaktionen.

Hjemmeside

Hjemmesiden har i 2011 fungeret uden problemer, og vi får stadig langt størstedelen af vores nye medlemmer gennem hjemmesidens tilmeldingsfunktion.

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2011 – 31/12-2011

RESULTATOPGØRELSE	2010		2011	
Indtægter				
Kontingent	30.350,00		33.875,00	
Administrationsbidrag NGO	40.000,00		40.000,00	
Portostøtte	1.816,97		1.878,37	
Gaver	5.000,00		5.000,00	
Diverse	550,29		448,00	
Rente (giro)	0,00		0,00	
Rente (Lån & Spar)	0,00	77.717,26	0,00	81.201,37
Udgifter				
Kontorhold	1.169,85		347,00	
Ger, trykkeudgifter	33.625,00		33.625,00	
Ger, porto indland	10.348,00		9.921,00	
Porto	4.848,00		3.770,50	
Internet	5.519,50		2.307,50	
Medlemsmøder	4.971,90		5.939,09	
Repræsentation	600,00		0,00	
Diverse	1.840,83		1.096,84	
Gebyr (giro og L&S)	345,00	63.268,08	310,00	57.316,93
Årets resultat		14.449,18		23.884,44
Legat primo		159.496,25		160.835,39
Legatpenge overført til Mongoliet		0,00		-50.000,00
Gebyr (Nordea)		0,00		-750,00
Rente (Nordea)		1.339,14		959,13
Legat ultimo		160.835,39		111.044,52
BALANCE				
Pr. 1. januar 2012				
Aktiver				
Kasse		1.281,50		2.256,00
Giro		25.154,39		48.064,33
Bank (Lån & Spar)		68.490,73		68.490,73
Bank (Nordea)		160.835,39		111.044,52
Balance		255.762,01		229.855,58
Passiver				
Egenkapital:				
Primo		239.973,69		255.762,01
Årets resultat		14.449,18		23.884,44
Legat		1.339,14		-49.790,87
Balance		255.762,01		229.855,58

Regnskab

Resultatet for regnskabsåret 2011 er forbedret med kr. 9.435 til et overskud på kr. 23.884. Indtægtsstigningen på kr. 3.525 skyldes forhøjelsen af kontingentet vedtaget på generalforsamlingen i 2010. Udgifterne er faldet med kr. 5.951, hovedsageligt som følge af mindre kontorhold og udgift til Internet. I årets løb er overført kr. 50.000 til uddannelsesprogrammet *Avyas* i Mongoliet.

Selskabets balance ekskl. legatbeholdningen var ultimo 2011 på kr. 94.927, hvilket må betragtes som meget tilfredsstillende.

Regnskabet revideres af Britta Tvede Hansen, som hermed takkes for sin gode indsats.

NGO-projekter

Styrkelse af socialt partnerskab netværk

I 2011 fortsatte de planlagte projektaktiviteter med henblik på *empowerment*¹⁾ og mobilisering af økonomisk dårligt stillede familier. Aktiviteter, der bidrager til styrkelse af organisationen NTS (*Socialt Partnerskab Netværk*), har ligeledes været aktuelle i 2011. I alt 1.263 familier er omfattet af projektet siden 2007.

Der er oprettet 30 store lokale grupper, som er opdelt i 208 mindre selvhjælpsgrupper i aimagerne Dundgobi, Dornogobi, Orkhon samt Khan-Uul og Nalaikh, der er distrikter i Ulaanbaatar. Hver selvhjælpsgruppe består af 5-10 medlemmer, der hver repræsenterer deres familier.

Låneaktiviteterne fortsatte i 2011, og der er nu siden 2008 anvendt 108,3 mio. mongolske tugrik²⁾ til grundlån, 172,9 mio. tugrik er »genanvendt« som gentagne lån og yderligere 76,25 mio. tugrik er anvendt til ekstra lån. Tilbagebetalingsraten er i gennemsnit 89%.

Status 2011 på støtteprojekter m.v.

Dansk Mongolsk Selskab administrerer følgende bankkonti for tilknyttede fonde og støtteforeninger samt projektkonti:

		2010	2011
Børnefond			
Nordea primo	konto 7555 575 240	408.901	409.577
Rente/gebyr		675	772
Nordea ultimo		409.577	410.349
Gadebørn i Mongoliet			
Nordea primo	konto 7560 645 818	110.836	115.438
<i>Indtægter/udgifter</i>			
Bidrag		25.250	3.736
Rente		201	81
<i>Anvendelse</i>			
Dzud		-20.849	
Nordea ultimo		115.438	119.255
Administrationskonto vedr. projekter			
Nordea ultimo	konto 8966 659 581	462.784	343.681
Projekt SPN			
Nordea ultimo	konto 6444 409 213	814.719	396.264
Fast ejendom, lokaler i Ulaanbaatar			
erhvervet i 2004		404.278	404.278

2010 er revideret og godkendt af Danida
2011 revideres og tilgår Danida 1. juli 2012

Selvhjælpsgrupperne opsparede i alt 26 mio. tugrik, og opsparingen ser ikke ud til at være øget i forhold til året før. Det skyldes, at nogle af grupperne har besluttet at bruge deres opsparing til lån på skift til gruppens medlemmer. Deres erfaringer kan være nyttige for projektet. Desuden har de haft sværere ved at spare i de hårde tider. Der er dog mange eksempler på velmotiverede folk, der har formået at spare dagligt til trods for deres fattigdom.

For mange har lånet været en betydningsfuld indsprøjtning til driften af deres mikro-business. Der er mange gode eksempler på en posi-

tiv udvikling. En gruppe i Dornogobi Aimag har for eksempel fået patent på produktion af the produceret på grundlag af en lokal plante. Lokalorganisationen i Dornogobi kalder theen for »deres lokale brand«.

I 2011 blev der gennemført en del kurser og workshops i fortalervirksomhed og organisationsudvikling. Der er ligeledes gennemført møder, diskussioner, fora vedrørende fortalervirksomhed og udvikling af mikro-virksomheder. Der er organiseret udstillinger og erfaringsudvekslingsmøder samt lokale udviklingsaktiviteter i form af forbedring af boligmiljøer gennem forta-

Regnskab for »Familie og børn«		Beløb i \$
Behandling af nedsat hørelse hos en dreng på 5-6 år		500
Hospitalsbehandling af alvorlig sygdom hos en teenager		600
Kursusafgift til en ung pige, der ønsker at læse videre		200
I alt		1.300

lervirksomhed eller ved at inddrage nabogrupper eller andre organisationer i de konkrete aktiviteter.

2011 var kendetegnet ved en større opmærksomhed på mobilisering af gruppernes aktive deltagelse i lokale beslutninger. Grupperne har på skift været ansvarlige for den månedlige planlægning og tilrettelæggelse af opgaver.

Projektet blev evalueret i august/september 2011. Der deltog blandt andet 4 konsulenter, der ikke deltager i projektets dagligdag. De blev bedt om at give deres vurdering af projektets udvikling og rådgive omkring projektets strategi for exit.

Baseret på resultaterne fra fokusgruppemøder og interviews med projektets medarbejdere konkluderer evalueringsholdet, at projektet stærkt har bidraget til øget kapacitet hos den primære målgruppe (selvhjælpsgruppen), hvilket er et nødvendigt skridt for økonomisk, social og politisk *empowerment*. Endvidere vurderer evalueringsholdet, at kombinationen af besparelser, mikrolån og aktiviteter rettet mod lo-

kalsamfunds-*empowerment* har været stærkt medvirkende til at mindske den økonomiske og sociale sårbarhed og styrke den lokale regeringsførelse og demokratiske praksis.

Familie og børn

I 2011 var der 3 familier, der søgte om støtte hos Damost. Udgiften svarede til ca. \$1.300, som fordelte sig som vist i tabellen nederst på foregående side.

Projekt Avyas

Avyas-projektet (da: talent) påbegyndtes i 2009, og alle projektets medarbejdere, frivillige og de talentfulde unge samt deres forældre er glade for Dæhnfeldt-fondens

Projektets deltagere har taget initiativ til at holde erfaringsudvekslingsmøder. Her er de mødt op den 10. september 2011 klædt i gruppernes forskellige farver.

hjælpende hånd. Derfor var det meget trist for alle at få at vide, at Randi Dæhnfeldt var afgået ved døden i slutningen af januar. Fonden har allerede været til stor gavn for mange, talentfulde unge mennesker i Mongoliet.

Avyas-projektet administreres af en arbejdsgruppe på 4 personer, der er valgt af Mongolsk Dansk Selskab og NTS. Lederen er Nyamdavaa (medlem af Mongolsk Dansk Selskabs bestyrelse og afdelingsleder i justitsministeriet), og de 3 øvrige i arbejdsgruppen er ansatte i vores lokale partnerorganisation NTS.

Det samlede antal studerende i projekt »Avyas«

	Uddannelseslån	Uddannelsesstøtte	Uddannelseslån og -støtte	Samlet antal
2009	14	7	2	23
2010	8	7	3	18
2011	5	3	5	13
I alt	27	17	10	54

Mindeord

Det gør os ondt at høre, at *Randi Dæhnfeldt* er afdøet ved døden. Vi er taknemmelige og glade for hendes bidrag til at sikre en bedre fremtid for mongolske børn og unge. Vi vil ære hendes uvurderlige støtte ved at yde en ekstra indsats i vores uddannelse og arbejde.

På vegne af alle studerende tilknyttet projektet »Avyas«

N. Enerel
universitetsstuderende
Ulaanbaatar
den 6. februar 2012

Proceduren er således, at ansøgerne kontakter de lokale NTS, som informerer ansøgerne om *Avyas*-projektet, ansøgningsprocedurer og krav. Ansøgerne indstilles først af den lokale NTS, og ansøgning med tilhørende dokumentation sendes til arbejdsgruppen. Arbejdsgruppens opgave er at gennemgå og vurdere ansøgningerne og på det grundlag indstille ansøgerne. Beslutningen træffes i samråd med organisationens direktør og Dansk Mongolsk Selskabs projektleder.

I de forløbne 3 år er der uddelt i alt 54 lån eller fuld støtte. Der søges hvert år – også om forlængelse.

Deltagere i partnerskabsprojektet i Dundgobi stillet op til det obligatoriske gruppebillede, april 2011.

9 studerende har afsluttet deres uddannelse, og alle er kommet i arbejde. 4 studerende har fortsat deres uddannelse på udenlandske universiteter: 2 i Korea, 1 i USA og 1 i Indien. En musikstuderende (klaver) har modtaget en pris i en international konkurrence. I 2011 tilmeldtes i alt 13 personer til projektet:

Dornogobi:

B. Minjbadam
B. Byambasuren
A. Bayasgalan

Dundgobi:

B. Zolboo
O. Suglegmaa
B. Bat-Orgil

Khan Uul:

N. Oyunceceg
Ch. Ariunzaya

N. Enerel

Orkhon:

B. Monkhsanaa
B. Batchimeg

Ulaanbaatar:

M. Nomin
E. Tserenchimed

Der blev udbetalt uddannelseslån på 5.336.092 tugrik og ydet fuld støtte på 3.995.450 tugrik (fuld betaling af uddannelsesgebyr).

Bestyrelsen

1) Empowerment er en proces, der udvikler kapacitet og evne hos enkeltpersoner eller grupper til at træffe valg og omsætte disse valg til ønskede handlinger og resultater.

2) 1 dansk krone svarer til ca. 240 mongolske tugrik.

Regnskab for projekt »Avyas«

	Studerende der modtog uddannelsesstøtte	Uddannelsesstøtte (beløb i kr.)	Studerende der modtog lån	Uddannelseslån (beløb i kr.)	Tilbagebetalt i 2009	Tilbagebetalt i 2010	Tilbagebetalt i 2011
Bevilget i 2009	9	20.800	16	32.000	8.250		
Bevilget i 2010	10	30.000	11	22.700		28.000	
Bevilget i 2011	8	16.600	10	22.200			14.200
I alt (kr.)		67.400		76.900	8.250	28.000	14.200

Antallet af studerende i tabellen kan optræde dobbelt i kolonne 2 og 4, hvis de grundet særlige sociale omstændigheder får bevilget både uddannelseslån og -støtte.

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- Medlemsmøde 112

Lørdag den 24. marts kl. 15-22

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2011.
3. Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2011.
4. Fastsættelse af kontingent.
Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
På valg er: Søren Haslund-Christensen, Jan Koed, Leif F. Petersen, Henrik Bo Thrane.
Alle modtager genvalg.
Ikke på valg er: Anita Garbers, Rolf Gilberg, Lars Højer, Bulgan Njama.
6. Valg af suppleanter.
På valg er: Ann Fenger Benwell, Morten A. Pedersen.
7. Valg af revisor.
På valg er: Britta Tvede Hansen.
8. Indkomne forslag.
9. Eventuelt.

Forårsfesten

Kl. ca. 17.00 er buffeten rettet an. Prisen for deltagelse i forårsmiddagen er igen i år sat til 175 kr. pr. person inkl. drikkevarer. Børn deltager gratis. Også ikke-medlemmer af selskabet er velkomne. Gæster fra Mongoliet betaler 125 kr. Tag gerne jeres del på!

Tilmelding sker ved snarest, men senest **mandag den 19. marts** at indbetale det aktuelle deltagergebyr på girokonto 784-1582. Ved direkte bankoverførsel er registreringsnr. 1551 og kontonr. 7841582. Skriv navn på deltager(e) og mærk indbetalingen »Forårsfest«.

Efter aftale kan der betales kontant ved indgangen.

Fra Mongoliets ambassadør til Danmark, HE Baldan Enkhmandakh, modtog Dansk Mongolsk Selskab denne nytårshilsen i anledning af årsskiftet.

- Medlemsmøde 113

Lørdag den 28. april kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Shamanisme uden shamaner

På baggrund af sin forskning og sin nyligt udkomne bog *Not Quite Shamans* vil lektor ved Institut for Antropologi KU, **Morten Axel Pedersen**, fortælle om det åndelige tomrum, der opstod i det moderne Mongoliet efter de voldsomme udrensninger af buddhistiske lamaer og lokale shamaner under kommunismen.

Morten viser billeder fra sit feltarbejde i Mongoliet. Der bliver mulighed for at købe et eksemplar af bogen efter mødet.

Morten Axel Pedersen: *Not Quite Shamans. Spirit Worlds and Political Lives in Northern Mongolia*. New York 2011, Cornell University Press. 272 s. ISBN 9780801476204

Fotografen Charlotte Haslund-Christensen berettede 2. februar medrivende om sit igangværende projekt, *Hope & Fear*, et ambitiøst, internationalt video-projekt, hvor almindelige mennesker verden over fortæller om deres største håb og største frygt. Her ses hun på »feltarbejde« i Ulaanbaatar i juni måned 2011, hvor hun interviewede 20 personer til projektet. 26 tilhørere fik en indholdsrig eftermiddag.

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby